

Vergaderjaar 2017–2018

34 833

Samenvoeging van de gemeenten Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 9 februari 2018

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt Verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zal hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
2.	Voorgeschiedenis en totstandkoming herindelingsadvies	2
3.	Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling	3
4.	Financiële aspecten	3

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel Samenvoeging van de gemeenten Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen. Zij constateren dat het hier gaat om een vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen. Aanleiding is de wens van de betrokken gemeenten tot versterking van de bestuurlijke organisatie van deze gemeenten, een en ander met het oog op huidige en toekomstige lokale en regionale opgaven. Het wetsvoorstel geeft de leden van de VVD-fractie geen aanleiding tot het maken van opmerkingen en het stellen van vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorstel tot samenvoeging van de gemeenten Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen.

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel dat dient tot samenvoeging van de gemeenten Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen. Zij lezen dat deze herindeling van onderop heeft plaatsgevonden en in alle gemeentegraden unaniem is vastgesteld. Ook merken zij op dat door voorgestelde herindeling een bestuurskrachtige gemeente zal ontstaan. Zij hebben op dit moment in het proces geen nadere vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennis genomen van het Wetsvoorstel samenvoeging van de gemeenten Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen. Deze leden hebben nog een enkele vraag aan de regering over dit wetsvoorstel.

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van dit voorstel voor gemeentelijke herindeling. Belangrijke criteria ter beoordeling van de noodzaak van herindeling zijn voor deze leden in de eerste plaats het draagvlak onder de bevolking. Maar ook de bestuurskracht van gemeenten en de urgentie van een herindeling zijn van belang. Herindelingsen zouden volgens deze leden alleen plaats moeten vinden van onderop, als hiervoor steun is van de bevolking. De SP-fractie heeft enkele vragen bij de het draagvlak en de urgentie. Deze leden gaan hier graag nader op in.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel dat strekt tot samenvoeging van de gemeenten Geldermalsen, Lingewaal en Neerijnen. Deze leden onderschrijven de voorgenomen samenvoeging van deze gemeenten. Deze leden hebben in deze fase van de behandeling geen nadere vragen met betrekking tot het voorstel.

Voor de leden van de SGP-fractie is het een belangrijk uitgangspunt dat herindeling van onderop plaatsvindt en dat er sprake is van vrijwilligheid en voldoende draagvlak. Bestuurlijk wordt deze herindeling breed gedragen. De leden van de SGP-fractie willen nog enkele vragen stellen.

2. Voorgeschiedenis en totstandkoming herindelingsadvies

De regering geeft aan, zo lezen de leden van de CDA-fractie, dat vanwege de omvang het herindelingsadvies en de zienswijze van de provincie niet als bijlagen zijn opgenomen bij de memorie van toelichting. De leden van de CDA-fractie vragen de regering, of dit betekent dat de regering vindt, dat het herindelingsadvies en de zienswijze van de provincie niet relevant zijn voor de parlementaire besluitvorming. Deze leden zijn van mening, dat publicatie op een website niet gelijkgesteld kan worden met indiening bij de Tweede Kamer. Deze leden vragen de regering dan ook het herindelingsadvies en de zienswijze van de provincie alsnog aan de Kamer toe te zenden.

De leden van de GroenLinks-fractie hechten veel waarde aan het goed betrekken van de burgers en organisaties in de betrokken gemeenten. Deze leden vragen de regering om nog eens nader uiteen te zetten hoe de inwoners, maatschappelijke organisaties en de lokale politiek van de betreffende gemeenten betrokken is geweest bij de totstandkoming van het voorstel tot gemeentelijke herindeling.

De leden van de SP-fractie de vragen of er een meerderheid van de bewoners voor de herindeling is, en als er geen burgerraadpleging heeft plaatsgevonden waarom daarvoor niet is gekozen. Wanneer er geen meerderheid voor een herindeling is, vragen deze leden waarom er toch voor herindeling is gekozen. De uitdagingen waar de kleinere gemeenten

voor staan, na onder andere decentralisaties, leiden zo immers toch tot gedwongen herindelingen, lijkt het.

3. Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling

De leden van de CDA-fractie constateren, dat voor de gemeenteraad van Lingewaal uitvoering van het zogeheten Manifest van Lingewaal een voorwaarde is voor de samenvoeging met Geldermalsen en Neerijnen. In het bedoelde manifest staat in hoofdlijnen wat de gemeente wil bereiken tot en met 2030 en wat de kaders daarbij zijn. Bij de totstandkoming hebben inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en het verenigingsleven meegedacht over de toekomst van Lingewaal. Een van de speerpunten is dat alle kernen hun eigen basisvoorzieningen behouden, denk aan brede scholen, multifunctionele gebouwen en gezondheidscentra. De leden van de CDA-fractie vragen de regering, hoe de uitvoering van de projecten uit het Manifest van Lingewaal geborgd is in de nieuw te vormen gemeente.

De leden van de GroenLinks-fractie vinden het van groot belang dat, wanneer deze fusie doorgang zal vinden en de nieuwe gemeente een groter oppervlakte zal beslaan, alle burgers op een toegankelijke manier naar voorzieningen moeten kunnen reizen. Deze leden vragen de regering daarom specifiek in te gaan op de vraag hoe de toegankelijkheid en bereikbaarheid van belangrijke voorzieningen gewaarborgd blijft.

In de toelichting lezen de leden van de SGP-fractie dat de gemeenten de nodige kernen tellen. Deze leden vinden het belangrijk dat er sprake is van een goed kernenbeleid dat erop gericht is de identiteit van de dorpen te behouden of te versterken. In dat licht vragen zij wat er precies wordt bedoeld met gebiedsmakelaars. Kan deze functie nader worden toegelicht? Wat wordt hun specifieke taak?

De leden van de SGP-fractie vragen naar aanleiding van de vorming van deze nieuwe gemeente in hoeverre er nog sprake is van gemeenten die eigenlijk liever zouden willen herindelen, maar op dit moment niet betrokken zijn in één van de lopende procedures in de regio.

4. Financiële aspecten

De regering geeft aan, zo lezen de leden van de SP-fractie, dat de nieuwe gemeente minder gaat ontvangen in de algemene uitkering uit het gemeente-fonds dan nu het geval is bij de som van de algemene uitkeringen. Zij verwacht dat deze structurele verlaging opgevangen wordt door de te verwachten vermindering van de bestuurskosten en andere efficiencyvoordelen van de nieuwe organisatie. Waarop is deze verwachting gebaseerd? Wat als deze verwachtingen uitblijven? Herindelingen kosten geld, de uitkering op grond van de maatstaf herindeling zal hiervoor nodig zijn. Wat als blijkt dat er straks toch een tekort op de begroting ontstaat als gevolg van de herindeling? Deze leden ontvangen graag een reactie van de regering op deze punten.

De voorzitter van de commissie,
Ziengs

De waarnemend griffier van de commissie,
Hendrickx